

Ο ΚΟΥΤΖΟΥΚΗΣ

[Τὸ διήγημα αὐτὸ ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον τὸ 1931, εἰς τὸν 16ον ἀριθμὸν τῆς πρώτης περιόδου. Δὲν εἶχαμεν σκοπὸν νὰ τὸ ἀναδημοσιεύσωμεν, ἀλλὰ ὁ φίλος μας καὶ πατριώτης μας κ. Πολύδωρος Παπαχριστοδούλου, καθηγητὴς καὶ λογοτέχνης, δὲν ἀρνεῖται νὰ ἐκφράσῃ γραπτῶς καὶ προφορικῶς τὸν θαυμασμόν του πρὸς τὴν «Συζήτησιν», ἀλλὰ ἔχει καὶ ἕνα ἰδιαίτερον τρόπον ἐκδηλώσεως τοῦ θαυμασμοῦ του, λίαν πρωτότυπον: Χάρις εἰς τὰ ἰσχυρὰ μέσα ποῦ διαθέτει εἰς τοὺς δημοσιογραφικοὺς κύκλους, κατορθῶναι καὶ δημοσιεῖν τὰ ἀσήμαντα αὐτὰ δημοσιεύματα τῆς «Συζήτησεως» μετὰ τὴν σημαντικὴν ὑπογραφήν του εἰς σοβαρώτατα περιοδικὰ ποῦ ἔχουν τεραστίαν κυκλοφορίαν.

Τὸ τοιοῦτον εἶναι πολὺ τιμητικόν δι' ἡμᾶς καὶ πολὺ ὀρθὸς ὁ κ. Παπαχριστοδούλου ἡξίωσε καὶ ἐγγνωμοσύνην ἐκ μέρους μας!

— Πές μου, — με εἶπε — τί κακὸ ἔπαθες μ' αὐτὸ ποῦ ἔκαμα;

Ἄξιόλογον ἐρώτημα, εἰς τὸ ὅποιον δύσκολα θὰ ἀπαντήσῃ καὶ ὁ σοφώτερος ἄνθρωπος.

Ἡρξέσθην μόνον νὰ τὸν ἐρωτήσω καὶ ἐγώ:

— Καὶ ἂν θὰ θελήσετε νὰ μᾶς κάμετε καὶ κανένα κακὸ, τί ἄλλο περισσότερο ἀπὸ αὐτὸ θὰ εἰμφορέσετε; δεδομένου ὅτι ὑπάρχουν καὶ χωροφύλακες...

Ἐπειδὴ ὅμως ἐπιφέρει καὶ μερικὰς τροποποιήσεις, εἶναι ἀνεχόμενον οἱ παλαιοὶ ἀναγνώσται μας νὰ νομίσουν ὅτι εἶναι ἰδιαιτέρως, διότι ποῦ νὰ θυμῶνται οἱ ἄνθρωποι — ὅσῃ ἀπὸ τόσα χρόνια — πῶς ἀκριβῶς τὸ ἐγράψαμεν ἡμεῖς; Διὰ νὰ μὴ σφετερισθῶμεν τὴν δόξαν αὐτὴν ἐκ τῶν τροποποιήσεων ἀνημοσιεύομεν γνήσιον καὶ πραγματικόν τὸν εὐστυχισμένον «Κουτζούκην», τὸν ὁποῖον, ὁμολογουμένως, τὰ ἀσυνεῖδητα παιδιὰ τοῦ Αἰθιόπιου δὲν κατάρθωσαν νὰ τὸν κακοποιήσουν τόσον ὅσον συνειδητῶς τὸν κακοποιεῖ, διὰ τῶν τροποποιήσεων του, ὁ κ. Παπαχριστοδούλου.]

Δὲν τὸν συλλογίσθηκα καὶ πολὺ τὸν Κουτζούκην στὴ ζωὴ μου, γιατί δὲν με δόθηκε ἀφορμὴ νὰ με συγκινήσουν τὰ ζῶα. Ἀλλὰ τὸν περασμένο χειμῶνα ἡ γυναῖκα μου ἀγόρασε ἀπὸ τῆς Λαϊκῆς ἀγορᾶς ἕνα κατόπουλο καὶ τὰ φάσαμε νὰ φάῃ λίγα χορτάρια ἀπὸ τὴν μάντρα μας, νὰ θρεφτῇ κάπως καὶ νὰ τὸ σφάξουμε κατὰ τὸ Πάσχα.

Τὸ κατόπουλο ὅμως αὐτὸ μᾶς ἀγάπη-

σε καὶ τὰγάπησαμε. Μέρα μετὰ τὴν ἡμέρα μεγάλωνε, ξετίναξε τὸ λυρί του καὶ κάθε πρῶτ' ἦταν ξυπνητὸ καὶ ἔρχετο νὰ με συναντήσῃ μόλις καταλάβαινε ποῦ σηκωνόμουν καὶ ἔβγαινα στὴν αὐλή, καὶ περίμενε νὰ τοῦ ρίξω κάτι νὰ φάῃ. Ὁταν πῆγαινα νὰ τὸ πιάσω, ἀντὶ νὰ φύγῃ, καθόντανε χάμου. Καὶ ἀρχίσα νὰ σκέπτομαι: «Πῶς θὰ σφάξουμε ἕνα τέτοιο ζῶο;» Τὸ θεωροῦσα κατὰπτωσι τοῦ ἀνθρωπισμοῦ μου νὰ σφάξω ἕνα ἀνύποπτο ζῶο, ποῦ ἔγινε φίλος μας καὶ ἀναπόσπαστο μέλος τοῦ σπιτιοῦ μας.

Ἀπὸ τὴν ἀμηχανίαν αὐτὴν ἤρτε νὰ με βγάλῃ τὸ ἴδιο τὸ κατόπουλο, ποῦ ἔγινε ἔρνια καὶ γεννοῦσε. Ἀπόκτησε μετὰ τὴν ἀξία του καὶ μετὰ τὴν πυγμὴν του τὸ δικαίωμα στὴ ζωὴ. Σὲ λίγο κλώσσησε κιόλας καὶ τῆς βάλαμε λίγα αὐγά ποῦ τὰ βγαλε πούλακια. Ἐν τῷ μεταξύ πήραμε καὶ ἄλλες δυὸ ἔρνια ἀπὸ τίς ὁδοῦς, μὲλις ἔβγαλε τὰ πούλακια ἡ πρώτη, ἤρτισε νὰ κλωσσάῃ καὶ μιὰ ἀκόμα. Προσπαθήσαμε νὰ τὴν ξεκλωσίσωμε με διάφορα μέσα ποῦ μᾶς εἶπαν οἱ γειτόνισσες, ἀλλὰ ἡ ἔρνια ἀρρώστησε. Δὲν ἔτρωγε, δὲν ἔβγαλε ἔξω, καθόντανε συλλογισμένη στὴν κούρνια τῆς καὶ περιμέναμε ἀπ' ὦρα σ' ὦρα νὰ ψοφήσῃ. Κάθε μέρα τὴν κάμαμε καὶ ἀπὸ ἕνα γιατρικό. Πότε σκόρδα τὴν ταῖζαμε μετὰ τὸ ζῆρι, πετρέλαιο τῆς δίναμε καὶ ἔπινε καὶ τέλος ζωντάνεψε καὶ ἤρτισε νὰ τρώῃ ἀπὸ λίγο.

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως κλώσσησε καὶ ἡ τρίτη καὶ γιὰ νὰ μὴν πάθουμε ἐκεῖνα ποῦ πάθαμε μετὰ τὴν ἄλλη, τῆς βάλαμε λίγα αὐγά καὶ ὅ,τι θέλει ἄς κάμῃ, εἶπαμε. Ὅσο νὰ βγάλῃ αὐτὴ τὰ πούλακια τῆς, ἡ ἀρρωστή, ποῦ ἔγινε καλὰ, ἤρτισε νὰ κλωσσάῃ πάλι, καὶ εἶπαμε, πῶς ἂν τώρα πιά δὲν τῆς κάμουμε τὸ χατήρι νὰ τῆς βάλομε καὶ αὐτὴν ἡς λίγα αὐγά, σίγουρα θὰ ψοφήσῃ.

Κι' ἔτσι κάμαμε τρία ντόλια καὶ τὰ

Κατ' αὐτὰς κυκλοφοροῦν

“ΑΙ ΑΜΑΡΤΙΑΙ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ,”

Διήγημα τοῦ κ. Εὐσεβ. Ζήση

ξεχωρίζαμε με τὰ ὀνόματά τους: Τὰ πρῶτα τὰ λέγαμε «ἀντάρτες», γιατί ἦταν πολλὸ ζωηρά, τὰ δευτέρα «μάγκες» καὶ τὰ τρίτα «πιτσιρίκια». Ἀλλὰ τὰ τρίτα, στερνοπούλια καθὼς εἶναι, δύσκολα θὰ μεγαλώσουν. Χτὲς μάλιστα πού σηκώθηκα καὶ τάρριξα λίγο ρύζι, δυὸ τρία δὲν πῆγαν νὰ φάνε. Τὸ ἐν' ἀπ' αὐτὰ εἶχε τὸ κεφαλάκι του στραμμένο πρὸς τὰ πάνω, κι' ὅταν ἔκαμε νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴ μάννα του, σκουντούφλησε.

Τὰλλα βγήκαν στὴ μάντρα· αὐτὸ ἔμεινε στὴν ἀλλή καὶ φώναζε τοῖου-τοῖου παραπονιάρικα, κλαψιάρικα. Λίγο κατ' ὀλίγο κι' ἡ φωνή του ἀδυνατούσε, καὶ ὅταν πῆγα νὰ τὸ ἴδω στὴν ἀλλή, ἦταν ξαπλωμένο στὸ χῶμα. Τὸ πῆρα στὰ χέρια μου· ἡ φωνή του κόπηκε, ὁλωσδιόλου καὶ μόλις ἀνάσαινε. Τέθλα πάνω σ' ἓνα μικρὸ μαξιλαράκι πού ἔχουν γιὰ παιγνίδι τὰ παιδιὰ μας καὶ σὲ λίγο «πέθανε».

Ἐγὼ ἔφυγα καὶ τὰ παιδιὰ τὸ θάψανε στὴ μάντρα. Ὅλη μέρα ἔμεινε συλλογίζουσα τὸν Κουτζούκη καὶ μαζί μ' αὐτὸν μ' ἦρθαν στὸ νοῦ χίλιες δυὸ παιδικές μου ἀναμνήσεις. Θυμήθηκα τὸ σπῆτι μας καὶ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονίας μας, πού ἐγὼ καὶ δυὸ ἄλλα εἰμασταν ἀχώριστη παρέα. Ἦταν κι' ἄλλα παιδιὰ συνομιληκά μας στὴ γειτονιά, ἀλλὰ δὲ ξέρω γιατί, ἐμεῖς τὰ τρία εἰμασταν σὺν ἀδελφάκια. Καθόμασταν στὸ κατώφλι μιᾶς πόρτας καὶ τὰ τρία καὶ τρώγαμε τὸ ψωμί μας, καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι ἀποκτούσαμε καὶ τέταρτο φίλο, πού ἐρχότανε καὶ στεκότανε μπροστὰ μας καὶ περίμενε νὰ τοῦ ρίξουμε καμμιὰ βοῦκα ψωμί.

Ἦταν ὁ Κουτζούκης. Ἐνα σκυλι πού δὲν εἶχε οὐρά. Τάφεντικό του, ἓνας νοικοκύρης τοῦ χωριοῦ, εἶχε καφενεὶο κοντὰ στὸ σπῆτι μας καὶ ἦταν καὶ μανιώδης κυνηγός. Ἐκεῖ στὸ καφενεὶο εἶχε καὶ ἀχοῦρι καὶ ἄλογο καὶ διατηροῦσε πολλὰ σκυλιὰ τοῦ κυνηγιοῦ, ἀλλὰ ὁ Κουτζούκης δὲν ἐρχότανε γιὰ τίποτε. Κοιμόντανε ὅλη μέρα κάτω ἀπὸ τοὺς πάγκους τοῦ καφενείου καὶ περίμενε νὰ τοῦ ρίξουμε ἑμεῖς καμμιὰ βοῦκα ψωμί, ἢ ὁ χασάπης κανένα κόκκαλο, πού ἔσφαζε ἐκεῖ ἔξω ἀπὸ τὸ καφενεὶο κάθε Κυριακὴ ἢ καμμιὰ ἄλλη γιορτὴ. Τὸν καιρὸ τὰ σταφύλια ὁ Κουτζούκης πάχινε, ἐνῶ ὅλο τὸν ἄλλο χρόνὸ ἀδυνατούσε. Ὅλοι γελοῦσαν μὲ τὴν ἀπάθεια καὶ τὴν ἀμεριμνησία αὐτοῦ τοῦ σκυλιοῦ· τὸ διώγνανε τὸ σκουντού-

σαν, αὐτὸ πάλι δὲν ἔφευγε. Μόνο ἂν τὸ χτυποῦσε κανεὶς, γαύγιζε μιὰ φορὰ καὶ σῶπαινε πάλι ὡς ὅτου τὸ ξαναχτυπήσουν. Τὸ κεφάλι του ἦταν στρογγυλὸ καὶ τ' αὐτιά του κρεμότανε. Ἐμεῖς τὸ εἶχαμε καὶ παίζαμε. Πότε τὸ καθάλλι-κεύαμε, πότε τὸ δέρναμε, τραβούσαμε τ' αὐτιά του, τὸ βρέχαμε καὶ τὸ φτούσαμε. Ὁ Κουτζούκης δὲ θύμωνε κι' ἔταν μὰς ἔδλεπε μὲ ψωμί στὰ χέρια, ἐρχότανε κοντὰ μας.

Μιὰ μέρα μοῦ κατέβηκε ἡ ἰδέα νὰ φαρμακώσω τὸν Κουτζούκη. Τῶπα στοὺς φίλους μου, πού τᾶκούσανε μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι. Ἀμέσως ἀνέβηκα ἀπάνω στὸ σπῆτι μας καὶ κρυφὰ ἀπὸ τὴ μάννα μου πῆρα λίγα σπῆρτα μὲ φωσφόρο, πού χρησιμοποιοῦσαν τότε, κι' ἔνα κομμάτι ψωμί καὶ κατέβηκα κάτω. Κόψαμε ἀπὸ τὰ σπῆρτα τὸ φωσφόρο, τὸν βάλαμε μέσα στὸ ψωμί καὶ φωνάξαμε τὸν Κουτζούκη νὰ τὸν φαρμακώσουμε. Ἦρθε ὁ καημένος ἀνύποπτος πρὸς ἐμᾶς καὶ τοῦ ρίξαμε τὸ δηλητηριασμένο ψωμί. Ἀλλὰ ὁ φωσφόρος, μόλις τριέφτηκε στὰ δόντια τοῦ Κουτζούκη, ἀνάψε κι' ἔσθωσε μέσα στὸ στόμα του κι' ὁ Κουτζούκης ἔφαγε τὸ ψωμί χωρὶς νὰ ὑποψιασθῇ κἂν ὅτι τοῦ στήσαμε ἐνέδρα.

Ἀλλὰ τὸν Κουτζούκη τὸν ἐχθρεύονταν κι' ἄλλοι. Κι' ἔτσι μιὰ μέρα ἀκουσα τὸ παιδί τοῦ ἀφεντικοῦ τοῦ πού ἔλεγε κρυφὰ στὸ μεγαλύτερο ἀδερφό μου νὰ πάη μαζί του τὸ βράδυ νὰ σκοτώσουν τὸν Κουτζούκη. Ἐγὼ σὺν τᾶκουσα ἢ πρώτη μου δουλειὰ ἦταν νὰ τὸ πῶ στοὺς φίλους μου καὶ τὸ βράδυ, σὺν ἀπόλυσε τὸ σχολεῖο, παραφλάξαμε κι' εἶδαμε τὸ παιδί τοῦ ἀφεντικοῦ τοῦ, τὸν ἀδερφό μου καὶ κάτι ἄλλους φίλους των, πού θέσανε τὸν Κουτζούκη καὶ τὸν σύρανε ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, στὸ δρόμὸ πού πῆγαινε κατὰ τὴ θάλασσα. Ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τοῦ Ἀτζίμη τὸ χωράφι, τὸν ξαναδέσανε σὲ μιὰ πλατάνη κι' ἀρχίσανε νὰ ρίχνουν πέτρες ἀπάνω του. Ἐμεῖς οἱ τρεῖς μικροὶ πού παρακολοῦθοῦσαμε, πέραμα καὶ μεῖς ἀπὸ καμμιὰ πέτρα καὶ ρίχναμε στὸν Κουτζούκη, ἀλλὰ δὲν ἔφτανε ὡς αὐτόν.

Τέλος, ἀφοῦ τὰ παιδιὰ νομίσανε ὅτι δὲν ἔχει πιά ζωὴ ὁ Κουτζούκης, πῆγανε κοντὰ του καὶ ρίξαν πέτρες πολλὲς ἀπάνω του καὶ τὸν παραχώσανε μὲ τίς πέτρες.

Δὲν πέρασαν ἔμεινε δυὸ τρεῖς μέρες

κι' εἶδα τὸν Κουτζούκη κι' ἦρθε πάλι στὸ καφενεὶο. Ἦταν ἡ μοῦρη του σπασμένη, τὸ κεφάλι του κι' ὅλο τὸ σῶμα του ἦταν πρισιμένο, τὸ μάτι του τὸ ἓνα ἦταν ὁλότελα βγαλμένο καὶ τ' ἄλλο μόλις διακρίνονταν μέσα ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἐξογκωμένου προσώπου του. Ἦταν μιὰ

ζωντανὴ συχασιὰ καὶ ἀηδία. Μόλις καὶ στεκότανε στὰ πόδια του. Γυρνοῦσε καὶ σκουντουφλοῦσε στὰ γινώριμά του ἐκεῖ μέρη καὶ κανέναν δὲ σκέφθηκε νὰ τὸν ἀπολυτρώσῃ. Οἱ ἄνθρωποι τὸν λυπήθηκαν γιατί καταλάβαιναν ὅτι δὲ θὰ ζοῦσε πολλὲς μέρες...